

STO PEDESET GODINA OD ROĐENJA DOKTORA PAVLA JEFTIĆA

Miško Živić

Pavle Jeftić okružni fizikus i upravnik Okružne bolnice u Nišu. Prvi internista i histolog Niša. Sagradio zgradu Okružne bolnice u kojoj se danas nalaze interne klinike. Njegov zapaženi rad u Crvenom krstu. U borbi protiv pegavca 1915. godine i sam oboleo i umro 21. februara 1915. godine. U 1926. godini podignut spomenik Pavlu Jeftiću na Starom niškom groblju sa natpisom: "Priljateljju lekaru – prijatelji i zahvalni pacijenti". Jedinstveni spomenik u svetu. *Acta Medica Medianae 2006; 45(4):65-66.*

Ključne reči: doktor Pavle Jeftić, prvi internista Niša, jedinstveni spomenik

Klinika za bolesti uha, nosa i grla Kliničkog centra u Nišu

Kontakt: Miško Živić
Klinika za bolesti uha, nosa i grla Kliničkog centra
Bulevar dr Zorana Djindjića 52
18000 Niš, Srbija

Živeo za čoveka.
I umro za čoveka.
Doktor Pavle Jeftić.
"Sirotinjska majka" (1).

Najblistavije lekarsko ime Niša!
Rodio se u Šapcu 1856. godine. Opismenio u mestu rođenja. Filozofski fakultet završio u Beogradu. I potom radio kao gimnazijski profesor u Smederevskoj Palanci.

Na raspisani konkurs za studije medicine biva izabran kao državni pitomac. Medicinu studira u Beču i diplomira 1892. godine sa odlikom. Radi kao sreski lekar u nekim mestima u Srbiji i kao upravnik lečilišta u Vrnjačkoj Banji.

U Niš je došao 1903. godine. Postao okružni fizikus, šef Unutrašnjeg odeljenja i upravnik Okružne bolnice (1,2,3).

Bavio se internom medicinom i histologijom.

Doktor Pavle Jeftić je prvi internista Niša. i prvi histolog (Slika 1).

Slika 1 Doktor Pavle Jeftić

Njegov doprinos razvoju opštinskog saniteta u Nišu je veliki. Kao predsednik Pododbora Crvenog krsta u Nišu je veoma aktivan (1).

Glavni odbor Crvenog krsta u Beogradu angažuje doktora Pavla Jeftića i Petra Arandjelovića, apotekara iz Niša, da nabave sanitetski materijal za Srpski vojni sanitet u Švajcarskoj i Italiji avgusta 1914. godine u vrednosti od 115 050 francuskih franaka (4,5).

Na imanju Todora Milovanovića, najistaknutijeg predsednika niške opštine, sagradio je zgradu Okružne bolnice u kojoj se danas nalaze interne klinike u Nišu. Zgrada je svečano otvorena 1910. godine.

Srpsko lekarsko društvo, pri svome osnivanju, donosi ustav da samo beogradski lekari mogu biti redovni članovi a lekari van Beograda dopisni – koji imaju pravo da dolaze na stručne sastanke kao gosti.

Na godišnjem skupu Srpskog lekarskog društva u Beogradu 1911. godine grupa lekara (Pavle Jeftić, Aleksa Stojković, Mihajlo Petrović, Eva Haljecka, Jovan Bogdanović, Dobrivoje Ger. Popović) predložila je da se "ustanove podbori Srpskog lekarskog društva u okružnim varošima – kamen temeljac za buduću zgradu naše organizacije" (6).

U zimu 1914/1915. javlja se velika epidemija pegavog tifusa.

Srpsko društvo Crvenog krsta u Beogradu izdaje proglas: "Milosrdne sestre! Milosrdna braćo, pohitajmo u bolnice. Negujte, pomažite, spasavajte bolesnu braću svoju...".

U Nišu je "carovala" smrt (7).

Doktor Pavle Jeftić rukovodi lekarima, milosrdnim sestrama i bolničarima u borbi protiv ove opake bolesti. Posle tri meseca i sam postaje žrtva pegavog tifusa – umire 21. februara 1915. godine (Slika 2).

Odnos doktora Pavla Jeftića prema bolesnicima je posebna priča.

Neponovljiv.

I neprevazidjen.

Stoji zapisano: "... malo je Nišlija iz vremena pre svetskog rata koji nije zatražio lekarsku pomoć od dr P. Jeftića. Čitava povorka seljaka i varošana svakoga dana tiskala se pred kancelarijom dr Jeftića tražeći pomoć a dr Jeftić nije umeo nikog da odbije, on nije znao da razlikuje siromaha od bogataša, on je znao samo za bolesnika. Dr Pavle Jeftić nije znao da lekaru sleduje nagrada, on je nikada nije primao. Rukovodjen očinski staranjem oko svojih bolesnika dr Jeftić je i napustio svoju dušu, do poslednjeg časa starajući se o onima koji su od njega zatražili pomoć!" (8).

Kad je Niš oslobođen 1918. godine formiran je Odbor za prikupljanje dobrovoljnih priloga za podizanje spomenika doktoru Pavlu Jeftiću.

I 21. novembra 1926. godine svečano otvoren.

Sa onim natpisom:

"Prijatelju lekaru - prijatelji i zahvalni pacijenti".

Jedinstveni spomenik u svetu (1).

Slika 2. Nadgrobni spomenik doktora Pavla Jeftića na Starom niškom groblju

Literatura

1. Živić R. Velikani niške medicine. Niš: Prosveta; 1997.
2. Živić R. Pavle Jeftić. U: Enciklopedija Niša (zdravstvo, dečja zaštita, socijalna zaštita). Niš: Gradina; 1996. p.157-8.
3. Državni kalendar Kraljevine Srbije za godinu 1907. Beograd: Državna štamparija;1907.
4. Stamenković Dj. 100 godina farmacije u Nišu 1878-1978. Beograd-Niš: Galenika - Udružene apoteke "Niš";1978.
5. Živić R. Zapisi o čudesnom apotekaru. Niš: Prosveta; 2000.
6. Stanojević V. Stvaranje lekarskog kadra u Srbiji. Osnivanje Srpskog lekarskog društva i rad do obustave u Drugom svetskom ratu. U: Spomenica 1872-1972. Beograd: Srpsko lekarsko društvo; 1972. p.6-21.
7. Niš u Prvom Svetskom ratu 1914-1915. Niš: Narodni muzej;1985.
8. Niška slobodna tribina od 23. maja 1926. godine.

ONE HUNDRED YEARS AFTER THE BIRTH OF DR PAVLE JEFTIC

Misko Zivic

Pavle Jeftic was a doctor and Head of the District Hospital in Nis. He was the first doctor of Internal Medicine and Histology in Nis. He started an initiative to build a district hospital, where the building of Internal medicine is situated today. His role in the Red Cross was prominent. During his fight against typhus, he got ill and died on February 21, 1915. In 1926, on his tombstone, it was written: "To doctor our friend - friends and thankful patients". It is a unique tombstone in the world. *Acta Medica Mediana* 2006; 45(4):65-66.

Key words: Doctor Pavle Jeftic, first doctor of Internal medicine, unique tombstone